

Organisatieonderdeel: Samenleving
Behandelaar: R. van den Top
Telefoonnummer: +31611792726

Voorstelnr. 2655
Barneveld, 15 maart 2023
Portefeuillehouder: J. de Heer-Verheij

☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct: 123

☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: **Aanvraag Brede SPUK-regeling 2023 voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis**

Gevraagde beslissing:

1. Kennis te nemen van Brede SPUK-regeling voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis.
2. In te stemmen met een aanvraag voor de Brede SPUK-regeling voor alle 15 onderdelen voor het jaar 2023.

1. Inleiding

Een aantal rijksuitkeringen voor het stimuleren van gezondheid, sport en bewegen, cultuurparticipatie, en het versterken van de sociale basis is per 2023 gebundeld in één specifieke uitkering (SPUK). [Hierover ontvingen gemeenten op 13 februari jongstleden een brief.](#)

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Sportakkoord II

Het ministerie van VWS, de VNG, Zorgverzekeraars Nederland en GGD GHOR Nederland hebben op 3 februari 2023 het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend. In het akkoord is afgesproken hoe preventief gezondheidsbeleid kan worden versterkt en duurzaam kan worden geborgd. Ook het herijkte Sportakkoord (Sportakkoord II genaamd) sluit hierop aan, zodat bewegen, sport en cultuur vanuit hun kwaliteiten een bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen binnen het GALA. Voor de uitvoering van de afspraken uit het GALA en het Sportakkoord is van 2023 - 2026 circa € 300 miljoen per jaar beschikbaar voor gemeenten via een Brede Specifieke Uitkering (SPUK). [Deze SPUK-regeling werd op 8 februari jongstleden gepubliceerd.](#)

Brede SPUK-regeling

In deze SPUK wordt de financiering voor 15 onderdelen op de thema's sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie, gezondheidsbevordering en het versterken van de sociale basis gebundeld. De onderdelen zijn deels reeds langer lopende programma's en regelingen, waaronder Kansrijke Start en de Brede Regeling Combinatiefuncties, en deels nieuwe programma's die vanuit het regeerakkoord structureel worden ingezet, zoals valpreventie. Daarnaast bevat het thema's die gedurende deze kabinetsperiode van een extra impuls worden voorzien, zoals de aanpak van overgewicht, gezonde leefomgeving en mentale gezondheid.

De Brede SPUK-regeling bestaat uit de volgende onderdelen:

Hoofdthema sport, bewegen en cultuur

1. Lokale uitvoering sportakkoorden
2. Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC)

Hoofdthema gezondheid en sociale basis

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden
4. Kansrijke Start
5. Mentale Gezondheid
6. Aanpak overgewicht en obesitas
7. Valpreventie
8. Leefomgeving
9. Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en Vroegsignalering Alcoholproblematiek
10. Versterken sociale basis
11. Mantelzorg
12. Eén tegen Eenzaamheid
13. Welzijn op Recept

Hoofdthema ondersteunende onderdelen

14. Versterking kennis- en adviesfunctie GGD
15. Coördinatie-kosten regionale aanpak preventie

De aanvraag van de SPUK-regeling is verdeeld over twee momenten:

- Uiterlijk 31 maart 2023: een aanvraag voor programma's die al lopen en/of staan gepland. In deze aanvraag dienen gemeente enkel aan te kruisen voor welk van de 15 onderdelen de gemeente budget aanvraagt.
- Uiterlijk 30 september 2023: een integrale aanvraag voor de volledige periode van de SPUK. Voor deze aanvraag dient de gemeente een integraal plan van aanpak op te stellen.

2. Beoogd effect

De verbinding tussen de verschillende programma's en akkoorden moet het fundament vormen voor gerichte wijk-, lokale- en regionale aanpakken van preventie, gezondheid en sociale basis. Van ziekte en zorg, naar gezondheid en preventie: de 'Beweging naar de voorkant'.

De inzet is gericht op een gezonde generatie in 2040 met focus op de jeugd door sport, voeding en bewegen. Het bevorderen en behouden van de fysieke en mentale gezondheid staat centraal met specifieke aandacht voor het verminderen van vermijdbare gezondheidsachterstanden, vanaf de eerste 1000 dagen van een kind en met speciale aandacht voor mensen in kwetsbare situaties. Tot slot is ook specifieke aandacht voor volwassenen en op (het behoud van) de vitaliteit van het toenemend aantal ouderen.

3. Argumenten

2a. De SPUK-regeling biedt de mogelijkheid huidig gemeentelijk beleid voort te zetten, te versterken en (door) te ontwikkelen.

De SPUK-regeling is nodig om bestaande activiteiten en beleid voort te zetten, waaronder het Gezonde Leefstijlakkoord, het Sportakkoord, De Brede Regeling Combinatiefuncties en Kansrijke Start. Daarnaast biedt het de kans het beleid van de gemeente te versterken, bijvoorbeeld op het gebied van valpreventie, middelengebruik en mantelzorg. Tot slot biedt het de mogelijkheid beleid (door) te ontwikkelen, bijvoorbeeld op het gebied van een gezonde leefomgeving, mentale gezondheid en Eén tegen eenzaamheid.

2b. Het landelijke advies is alle onderdelen aan te vragen. Indien onderdelen toch niet worden uitgevoerd, kan hier op een later moment op worden geanticipeerd.

De termijn voor het aanvragen van de SPUK-regeling 2023 is zeer krap. De publicatie was op 8 februari jongstleden en de aanvraag dient uiterlijk 31 maart 2023 gedaan te zijn. Het landelijk advies is voorlopig alle onderdelen aan te vragen. Mocht gedurende het jaar blijken dat bepaalde onderdelen niet of minder kunnen worden uitgevoerd, dan is het mogelijk om (1.) het betreffende budget terug te betalen aan het rijk en/of (2.) een deel van het budget (maximaal 20%) over te hevelen naar 2024.

4. Kanttekeningen

Het GALA hangt nauw samen met het Integraal Zorg Akkoord (IZA) dat de VNG samen met VWS en 13 zorgpartijen heeft ondertekend. Medio 2023 wordt er mogelijk ook vanuit het IZA extra geld toegevoegd aan de Brede SPUK-regeling.

5. Financiën

Voor de gemeente Barneveld is er voor de Brede SPUK-regeling in 2023 in totaal circa €955.000,- beschikbaar. Voor 2024 en 2025 is er een vergelijkbaar bedrag beschikbaar. En voor het jaar 2026 is het bedrag vooralsnog circa €750.000,-

Het is mogelijk om:

- Per onderdeel maximaal 15% van het budget te verschuiven naar een ander onderdeel binnen hetzelfde hoofdthema.
- In 2023 maximaal 20% van het budget door te schuiven naar 2024.

6. Participatie en communicatie

a) Participatie

Bij de integrale aanvraag, die uiterlijk 30 september moet worden ingediend, wordt het participatiebeleid gevolgd. Het kan zijn dat de verschillende onderdelen van de aanvraag een andere score opleveren op de participatiemeter en er mede daardoor verschillende vormen van participatie worden toegepast.

b) Communicatie

Naar samenwerkingspartners en inwoners wordt, indien van toepassing, via de verschillende programma's gecommuniceerd. Bijvoorbeeld vanuit Kansrijke Start of Mantelzorg.

7. Uitvoering

Uiterlijk 31 maart 2023 wordt de eerste aanvraag ingediend door de beleidsmedewerker publieke gezondheid, in samenwerking met beleidsmedewerkers op het terrein van sport, cultuur en de sociale basis.

Uiterlijk 30 september 2023 wordt de aanvraag voor de periode 2023 tot en met 2026 ingediend, vergezeld van een integraal plan. Bij de totstandkoming van dit plan wordt een integrale afweging gemaakt vanuit het huidige gemeentelijke beleid, de ambities zoals door de gemeenteraad vastgesteld en de samenwerking met maatschappelijke partners. De ontwikkeling van dit integrale plan is één van de pilots binnen het traject voor portfoliomanagement vanuit het programma Barneveld groeit!. Op deze manier wordt bij de ontwikkeling van het plan nadrukkelijk ook gekeken naar de beschikbare capaciteit.

De gemeenteraad wordt actief geïnformeerd voorafgaand aan het indienen van het integrale plan van aanpak.

8. Bijlagen

Bijlage 1: Brief ministerie van VWS over brede SPUK-regeling.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

College B&W

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij
Ondersteuningsteam VNG en
VSG

Datum

Betreft

Bundeling en oormerken van middelen richting
gemeenten ten behoeve van het bevorderen van de
gezondheid, sport- en beweegstimulering,
cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis

Kenmerk

1032893

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Geacht College,

Met deze brief willen wij u informeren over de bundeling van een aantal uitkeringen op het gebied van gezondheidsbevordering, sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, en het versterken van de sociale basis in een specifieke uitkering.

Er is in de afgelopen jaren lokaal een goede basis gelegd voor de verbetering van de gezondheid van Nederland en we willen gemeenten daarbij een compliment geven voor de inspanning die zij hierop leveren. Het Nationaal Preventieakkoord en Sportakkoord, hebben geïnspireerd tot meer lokale samenwerking. We zien steeds meer rookvrije sportverenigingen, gezonde scholen en bijna alle gemeenten hebben een buurtsport- of cultuurcoach in dienst die belangrijk werk levert bij het verbinden van sectoren aan elkaar. Via GIDS werken gemeenten aan een wijkgerichte aanpak op gezondheidsachterstanden en vanuit Kansrijke Start worden jonge gezinnen in een kwetsbare positie ondersteunt bij de eerste duizend dagen van een kind. En met het programma Één tegen eenzaamheid hebben de lokale coalities zich vol ingezet voor het terugdringen van eenzaamheid. Gemeente organiseren een groot aanbod van brede laagdrempelige voorzieningen die hulp kunnen bieden aan zij die dit nodig hebben. Daarbij moet er breder gekeken worden naar gezondheid: onderwijs, sport, huisvesting, bestaanszekerheid en leefomgeving dragen allemaal bij. Health in all policies.

Er gebeurt veel, maar we beseffen ons ook dat er nog grote uitdagingen zijn. We willen daarom meer samenhang faciliteren tussen de verschillende onderdelen in het gezondheidsbeleid, sport, bewegen en de sociale basis (een integrale aanpak) en stellen hier gerichte middelen voor ter beschikking. Hierbij gaat het natuurlijk om maatwerk, afhankelijk van het lokale vraagstuk. Daarvoor zijn we aan het bekijken of we hiervoor een **specifieke uitkering** beschikbaar kunnen stellen, **waarbij gemeenten gelijktijdig een aanvraag kunnen indienen rondom meerdere thema's**. Hiermee hopen we gemeenten beter in staat te stellen met de hierboven genoemde opgaves aan de slag te gaan. Deze brief is een vooraankondiging van de ideeën hieromtrent.

Proces

Het ministerie van VWS heeft de afgelopen maanden samen met de VNG en VSG gezocht naar een manier om de beschikbare middelen rondom preventie, sport en bewegen meer te bundelen. Hierbij is ook een klankbordgroep van gemeenten geraadpleegd. Ook is in de afgelopen periode met meerdere gemeenten gesproken over de herziening van de Brede Regeling Combinatiefuncties en worden onder andere gemeenten, maar ook andere stakeholders betrokken bij de doorontwikkeling van het Sportakkoord via de 'Festival Sportakkoorden'. Rekening houdend met bovenstaande aandachtspunten werken we op dit moment aan een specifieke uitkering (SPUK), waarbij gemeenten gelijktijdig een aanvraag kunnen indienen rondom meerdere thema's. Randvoorwaarde bij deze vormgeving is dat aan gemeenten de relevante bestedingseisen en verantwoordingseisen kunnen worden gesteld. De ondersteuningsteams van de VNG en VSG vanuit het preventieakkoord en sportakkoord kunnen te zijner tijd helpen bij de aanvraag en u kunt bij hen terecht met vragen. We verwachten de regeling eind 2022 te kunnen publiceren.

NB: De nieuwe middelen beschikbaar gesteld uit het coalitieakkoord voor 2023 e.v. maken onderdeel uit van de zomerbesluitvorming over de rijksbegroting. Dit betekent dat het vooralsnog om voornemens gaat. Verplichtingen kunnen pas worden aangegaan na goedkeuring door de Eerste en Tweede Kamer die na Prinsjesdag zal plaatsvinden. Dan kunnen we u definitief informeren over de reikwijdte van de regeling, de hoogte van de bedragen en welke programma's uit onderstaande lijst hier definitief onder geplaatst kunnen worden.

Reikwijdte specifieke uitkering ten behoeve van het bevorderen van de gezondheid, sport- en beweegstimulering, cultuurparticipatie en sociale basis

De intentie van deze brede SPUK is het bundelen van de middelen rondom programma's en interventies met overlappende doelstellingen, zonder afbreuk te doen aan bestedings- en verantwoordingseisen. De regeling richt zich op thema's en programma's die voor *alle* gemeenten ter beschikking komen. We bekijken daarbij vooralsnog de mogelijkheden voor de volgende programma's:

Sport & Bewegen

1. Brede Regeling Combinatiefunctionarissen (BRC)
2. Lokale uitvoering sportakkoorden

Gezondheid

3. Terugdringen gezondheidsachterstanden (voorheen Gezond In De Stad)
4. Kansrijke Start
5. Aanpak Overgewicht
6. Aanpak Valpreventie
7. Lokale en regionale aanpak preventie (o.a. coördinerende werkzaamheden)
8. Mentale Gezondheid
9. Leefomgeving
10. Alcoholpreventie

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk
1032893

Sociale Basis

11. Versterken sociale basis
12. Mantelzorg
13. Één tegen Eenzaamheid
14. Welzijn op Recept

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk
1032893

Type uitkering bestaande regelingen en programma's

Voor sommige bestaande regelingen en programma's betekent dit een wijziging van het type uitkering, namelijk van een decentralisatie uitkering, naar een specifieke uitkering. Ook kunnen wij ons voorstellen dat u graag vroegtijdig op de hoogte wordt gebracht rondom programma's die nu al lopen en of deze in 2023 voortgang zullen vinden. Hieronder vindt u omtrent deze programma's een korte toelichting van de beoogde plannen.

Brede Regeling Combinatiefunctionarissen

Buurtsportcoaches, combinatiefunctionarissen en cultuurcoaches maken onderdeel uit van de Brede Regeling Combinatiefuncties. De Brede Regeling Combinatiefunctionarissen wordt doorgezet, maar moet worden herzien vanaf 2023. We zijn voornemens de Brede Regeling Combinatiefuncties, van een decentralisatie uitkering naar een specifieke uitkering om te zetten per 2023. Vooralsnog worden de huidige middelen doorgezet.

Lokale Uitvoering Sportakkoorden

Om meer mensen aan het sporten en bewegen te krijgen hebben we het voornemen om voort te bouwen op het Sportakkoord en het versterken van de lokale sportakkoorden. In eerdere Kamerbrieven ter voorbereiding op het Wetgevingsoverleg van 2021 en het commissiedebat van juli 2022 is dit ook aangegeven. VWS is voornemens om het uitvoeringsbudget op te nemen in de brede specifieke uitkering ten behoeve van het bevorderen van gezondheid, sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie en het versterken van de sociale basis.

Gezond in de Stad – Aanpak Gezondheidsachterstanden

Om gezondheidsachterstanden terug te dringen is er de afgelopen jaren in 155 gemeenten gewerkt aan een lokale aanpak (GIDS). We willen de gezondheidsachterstanden in *alle* gemeenten terugdringen. Het voornemen is om het bijbehorende Stimuleringsprogramma dat door Pharos en Platform 31 wordt uitgevoerd voort te zetten, de vorm is dan nog afhankelijk van hoe de specifieke uitkering er precies uit komt te zien. De Aanpak Gezondheidsachterstanden is een van de programma's waarvan de middelen per 2023 onder deze specifieke uitkering komt te vallen.

Kansrijke Start

In het kader van het actieprogramma Kansrijke Start zijn de afgelopen jaren middelen via een decentralisatie-uitkering beschikbaar gesteld aan gemeenten. Gemeenten die zich eerder hebben aangemeld om een lokale coalitie Kansrijke Start te vormen, versterken of behouden rondom de eerste 1000 dagen van kinderen hebben inmiddels voor het 4^e jaar middelen ontvangen per meicirculaire 2022. In het coalitieakkoord is aangegeven dat Kansrijke Start in *alle* gemeenten van Nederland wordt ingezet. Daartoe zijn structureel middelen beschikbaar. Per septembercirculaire 2022 ontvangen alle overgebleven gemeenten via de

decentralisatie-uitkering eveneens middelen om lokale coalities te vormen, versterken of behouden. Daarnaast ontvangen alle gemeenten per decembercirculaire 2022 via deze decentralisatie-uitkering middelen om interventies in te zetten. Zowel de middelen voor de lokale coalities als de middelen voor interventies en regionale samenwerking, willen we vanaf 2023 gebundeld beschikbaar stellen samen met andere programma's via deze brede SPUK.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Kenmerk
1032893

Overige (en nieuwe) programma's uit het regeerakkoord

Naast bovenstaande 4 programma's is in het regeerakkoord aangegeven dat er ook op andere thema's wordt ingezet. Zo blijven we ons inzetten op de aanpak tegen overgewicht, roken en alcohol en zijn we voornemens om dit aan te vullen met een inzet op de mentale gezondheid van inwoners en een groene en beweegvriendelijke leefomgeving.

Verder willen we de sociale basis versterken. Het is belangrijk dat er een samenhangend, laagdrempelig en breed aanbod aan voorzieningen in de wijk aanwezig is, waar mensen kunnen samenkomen en elkaar en zichzelf kunnen helpen. Dit wordt onder andere gedaan door de voortzetting van het programma Één tegen eenzaamheid. Daarnaast wordt er gewerkt aan het versterken en faciliteren van mantelzorg en informele zorg.

Ten slotte zijn in het coalitieakkoord middelen voorzien voor de kosten van de opzet en coördinatie van de aanpak, opsporing en screening en het aanbieden van valpreventieprogramma's. Het voornemen is om de onderdelen waar de gemeenten een rol hebben eveneens op te nemen in de brede regeling. Onderdelen van de aanpak zullen ook worden vergoed vanuit de Zorgverzekeringswet (Zvw). Het Zorginstituut heeft in april van dit jaar een zogenaamde duiding uitgebracht, waarin wordt aangegeven welke onderdelen dit betreft. Er zijn ook besparingen voorzien in Wlz, Zvw en Wmo. Om de implementatie van de maatregel te ondersteunen komt er een Landelijk Programmaplan Valpreventie.

Meer energie en daadkracht op preventie

Met deze gebundelde inzet van een aantal uitkeringen op het gebied van gezondheidsbevordering, sport- en beweegstimulering, het bevorderen van cultuurparticipatie, en sociale basis in één specifieke uitkering, hopen wij op deze thema's een stevige impuls te geven op lokaal niveau! Zodat dit uiteindelijk leidt tot het verbeteren van de gezondheid in brede zin, actieve deelname aan cultuur en het sport- en beweeggedrag van alle inwoners in Nederland, in het bijzonder mensen met gezondheidsachterstanden, sport- en beweegachterstanden en mensen in een kwetsbare situatie.

Eind 2022 zal ik u informeren over de definitieve regeling en deze aansluitend na publicatie openstellen voor aanvragen.

**Directoraat Generaal
Volksgezondheid**
Publieke Gezondheid
Openbare en
Jeugdgezondheidszorg

Hoogachtend,

de minister voor Langdurige Zorg
en Sport,

Connie Helder

Kenmerk
1032893

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

Maarten van Ooijen